

Antivirová buněčná terapie zachrání život tam, kde běžná léčba selhává. Nyní ji hradí pojišťovny

Buněčná terapie představuje jeden z nejpokrokovějších léčebných přístupů současnosti. Vrací do života pacienty, pro něž dosud neexistovala účinná léčba bez trvalých následků. Lékaři ji ve spolupráci s týmem Centra buněčného a tkáňového inženýrství z ICRC využívají zejména u pacientů po transplantaci kostní dřeně, ale i po orgánových transplantacích, k léčbě virových infekcí tam, kde tradiční léčba antivirotiky selhává. Terapii, která vyjde cca na 800 tisíc korun českých, nyní hradí pojišťovny.

Inovativní druh léčby antivirovou buněčnou terapií v Česku přivedlo k širokému spektru pacientů Centrum buněčného a tkáňového inženýrství Mezinárodního centra klinického výzkumu (ICRC), společného pracoviště Fakultní nemocnice u svaté Anny v Brně a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, vedené doc. RNDr. Irenou Koutnou, Ph.D. Léčebný program byl nastaven ve spolupráci s Interní hematoonkologickou klinikou Fakultní nemocnice Brno pod vedením prof. MUDr. Jiřího Mayera Ph.D., a Ústavem hematologie a krevní transfuze v Praze týmem MUDr. Roberta Pytlíka Ph.D. Velký podíl na dostupnosti léčby nelze upřít Všeobecné zdravotní pojišťovně, která jako první poukázala na smysluplnost a pozitivní socioekonomický přínos léčby. Dnes tuto léčbu odebírají transplantační centra v Praze, Hradci Králové, Ostravě a samozřejmě v Brně.

„Buněčná terapie je jedním z nejprogresivnějších léčebných postupů současné medicíny. Je příslibem pro léčbu stavů, pro které doposud žádná účinná terapie neexistovala,“ vysvětluje vedoucí týmu Buněčného a tkáňového inženýrství Irena Koutná.

Lékaři tuto buněčnou terapii virus specifickými lymfocyty využívají pro pacienty po transplantaci kostní dřeně nebo orgánové transplantaci, kdy mají pacienti po tomto jednoduchém zákroku nefunkční nebo potlačenou imunitu – nákaza

různými viry je pro ně život ohrožující. „Pokud u těchto pacientů selhávala léčba antivirotiky, neexistovalo doposud další řešení. Buněčná terapie virus specifickými lymfocyty umí navodit léčebný efekt do tří týdnů,“ pokračuje Koutná. Pacientů, kterým kultivované virus specifické lymfocyty mohou zachránit život, je v České republice kolem třiceti ročně.

Léčba je v České republice dostupná už druhým rokem, letos ji potřebným začaly proplácet pojišťovny. To odborníci považují za ohromný úspěch. „Jsou pacienti, kteří jinou alternativu nemají, je to tak otázka záchrany života. Jeden cyklus takovéto léčby virové infekce vyjde odhadem na 800 tisíc Kč. Po prodělání nemoci a léčbě antivirotiky často zůstávají pacientům různě závažné následky, následná péče tak představuje zátěž pro zdravotnický systém. Pacienti po buněčné terapii se rychle vracejí do běžného života. I do toho pracovního,“ upozorňuje vedoucí centra.

Buněčná terapie je léčba založená na lidských buňkách, a to buď vlastních, nebo od dárce. Odebrané buňky se pomocí technik molekulární biologie, tkáňového inženýrství a genových manipulací kultivují, mění, nebo jsou aktivovány k vykonávání své původní činnosti, například obrany organismu. Následně jsou namnoženy, vzniklý buněčný materiál se pak vkládá přímo do těla pacienta.

„Využíváme přirozený potenciál buněk. Naše tělo se umí úžasně regenerovat. Pouze pod vlivem různých faktorů, kterými jsou nejčastěji stres, nemoc, postupující věk, genetické zátěže nebo poškození organismu, buňky své obnovovací schopnosti ztrácí,“ popisuje Koutná. Samotný odběr buněk pro terapii virus specifickými lymfocyty nepředstavuje pro dárce výraznou zátěž. „Je to záležitost dvou až tří hodin, připodobnila bych to k darování krve. My si však extrahujeme jen potřebné buňky a odebranou krev vracíme dárci zpět do těla.“ Před samotným odběrem je potřeba absolvovat lékařské vyšetření, opět velmi podobné tomu před darováním krve. „Odběr buněk není nic, co by nezvládlo 99 % populace,“ dodává.

„My jsme se naučili zacházet i s minimálním množstvím buněk, umíme je namnožit. Pro tento typ léčby je nejlepší, pokud je dárce blízký příbuzný, rodiče, sourozenci nebo potomci,“ pokračuje, „ale hledáme dárce i v registrech dárců.“ Pokud v době napadení virovou infekcí chybí T-lymfocyty, lidské tělo nemá šanci se ubránit. Když tělo dostane tyto buňky darované a vycvičené pro léčbu specifické infekce, reakce jeho imunitního systému se spustí sama.

Fakt, že se buněčnou terapií podařilo v Brně dostat z vědeckých laboratoří k pacientům, je však ohromným úspěchem. „Není už to jen věda, je to účinná léčba,“ uzavírá Irena Koutná.